

Innowacyjne technologie przechowywania i przetwórstwa owoców i warzyw

Krzysztof Rutkowski

**Instytut Ogrodnictwa,
Zakład Przechowalnictwa i Przetwórstwa Owoców i Warzyw**

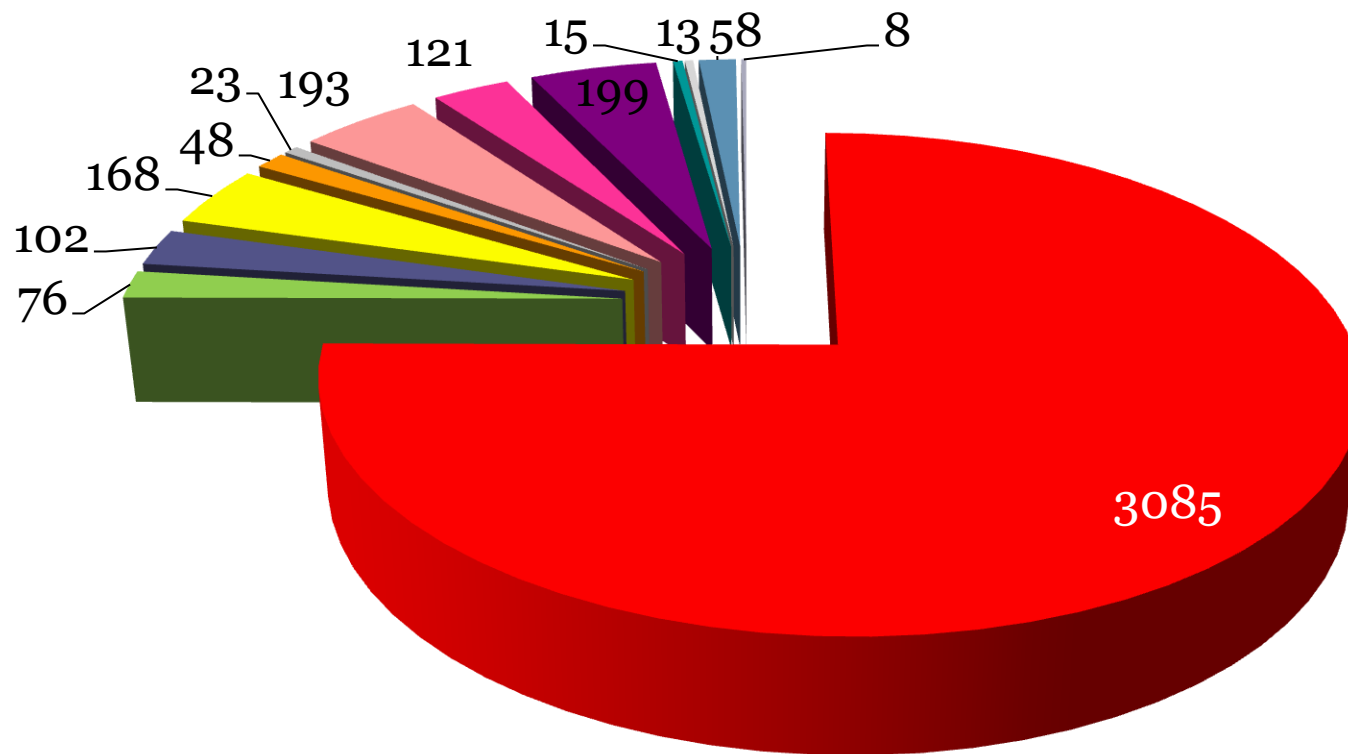
email: Krzysztof.Rutkowski@inhort.pl

**Konferencja Sadowniczo - Warzywnicza
w ramach Targów Sadowniczo – Warzywniczych
Hort-Technika
27 listopada 2015 roku, Kielce**

Produkcja owoców w Polsce w 2013

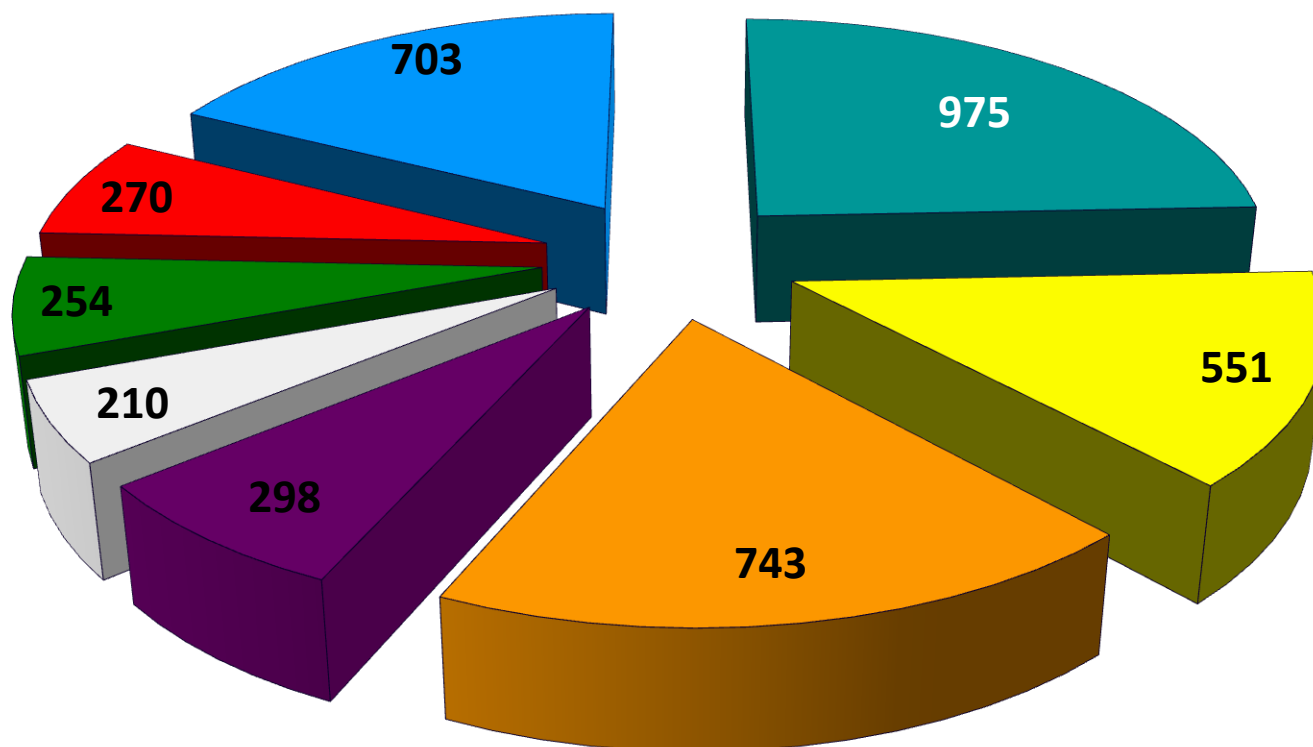
Ogółem 4129 tysięcy ton

■ Jabłka	■ Gruszki	■ Śliwki	■ Wiśnie
■ Czereśnie	■ Inne owoce z sadów	■ Truskawki	■ Maliny
■ Porzeczki	■ Agrest	■ Borówka wysoka	■ Aronia

Produkcja warzyw w Polsce w 2013 r

Ogółem 4004 tysięcy ton

■ Kapusta ■ Cebula ■ Marchew ■ Buraki ■ Kalafiory ■ Ogórki ■ Pomidory ■ Inne

Kierunki zagospodarowania

- Rynek owoców i warzyw świeżych
- Przetwórstwo
  - soki, nektary, napoje
  - produkty minimalnie przetworzone
  - konserwy
  - produkty suszone

Innowacje

- **Innowacja** to wdrożenie w praktyce gospodarczej nowego albo znacząco udoskonalonego produktu, usługi lub procesu, w tym także wdrożenie nowej metody marketingowej lub organizacyjnej redefiniującej sposób pracy lub relacje przedsiębiorstwa z otoczeniem.

Innowacje

- **Innowacje w przechowywalnictwie**
  - traktowanie pozbiorcze
  - technologie niskotlenowe
  - pakownie
  - transport
- **Innowacje w przetwórstwie**
  - produkt
  - technologia

Program Wieloletni 2015-2020

„Działania na rzecz poprawy konkurencyjności i innowacyjności sektora ogrodniczego z uwzględnieniem jakości i bezpieczeństwa żywności oraz ochrony środowiska naturalnego”, finansowanego przez MRiRW

Program Wieloletni 2015-2020

Zadanie 3.5 Rozwój innowacyjnych technologii przechowywania i wykorzystania owoców i warzyw

Program Wieloletni 2015-2020

Cel zadania: doskonalenie technologii przechowywania oraz pakowania i przygotowania do sprzedaży owoców i warzyw, zarówno w stanie świeżym, jak i poddanych minimalnej obróbce pozbiorczej, w celu ograniczenia strat przechowalniczych oraz optymalizacji ich walorów sensorycznych i zawartych w nich składników bioaktywnych oraz opracowanie metod przewidywania optymalnego (pod względem dojrzałości fizjologicznej) terminu zbioru owoców i warzyw na podstawie analiz fizyko-chemicznych i molekularnych.

Innowacje

- **Działania podejmowane w Pracowni Przechowalnictwa i Fizjologii Pozbiorczej Owoców i Warzyw IO**
  - traktowanie pozbiorcze (1-MCP; etylen; gorąca woda; CO₂)
  - technologie niskotlenowe
  - systemy chłodzenia
  - pakowanie (system Xtend, adsorbery etylenu)
  - nowe rynki – trwałość w transporcie na duże odległości

Główne wyróżniki jakości produktów ogrodniczych

Wygląd	Wielkość, kształt, barwa, połysk, brak uszkodzeń
Tekstura	Jędrność, soczystość, kruchość, mączystość
Smakowitość	Smak słodki, kwaśny, cierpki, zapach, obce smaki i/lub zapachy
Wartości odżywcze i zdrowotne	Zawartość składników mineralnych, witamin, węglowodanów, błonnika, antyoksydantów itd.
Bezpieczeństwo spożycia	Pozostałości środków ochrony roślin, mykotoksyny, zanieczyszczenia mikrobiologiczne, alergeny

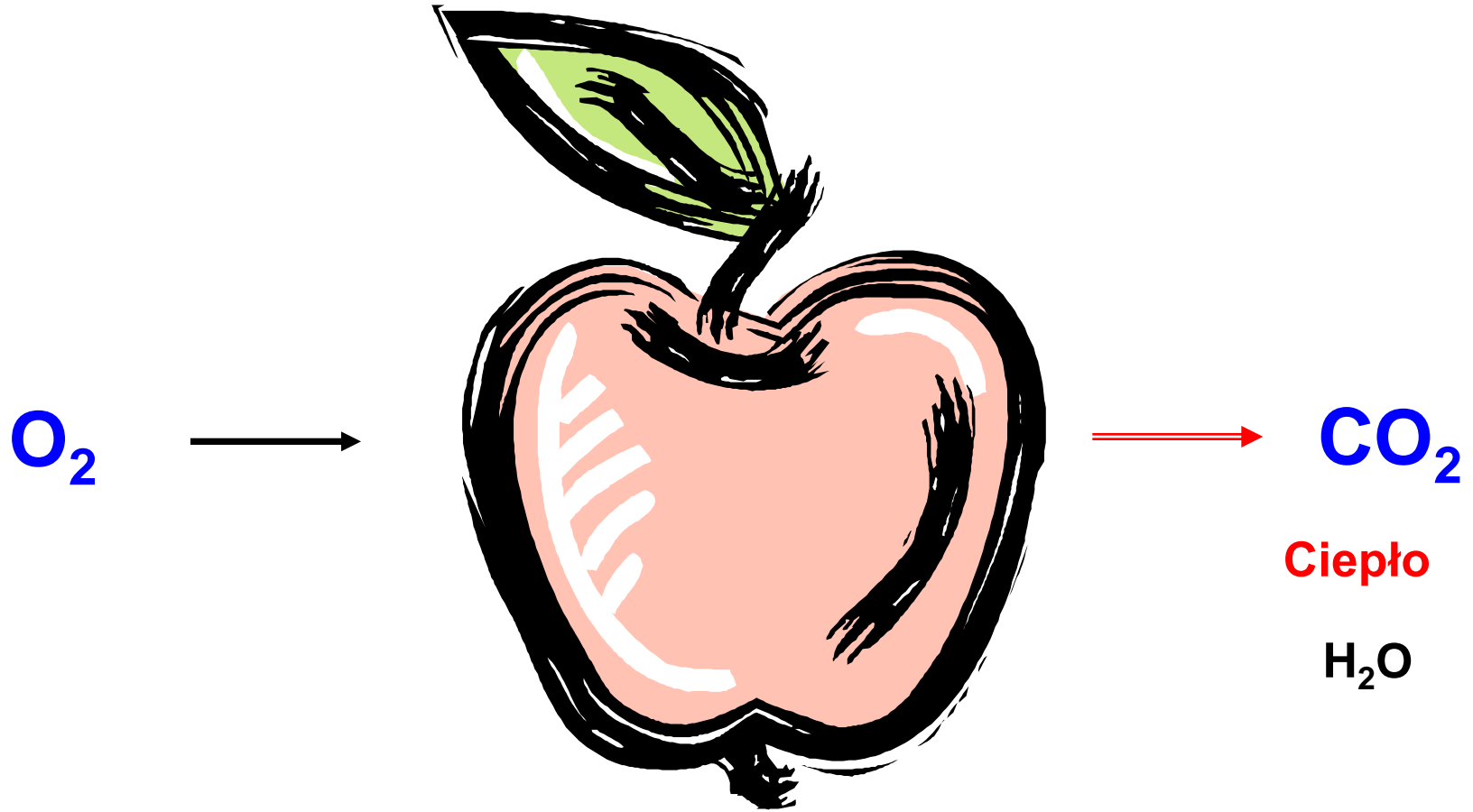
Główne wyróżniki jakości produktów ogrodniczych

Wygląd	Wielkość, kształt, barwa, połysk, brak uszkodzeń
Tekstura	Jędrność, soczystość, kruchość, mączystość
Smakowitość	Smak słodki, kwaśny, cierpki, zapach, obce smaki i/lub zapachy
Wartości odżywcze i zdrowotne	Zawartość składników mineralnych, witamin, węglowodanów, błonnika, antyoksydantów itd.
Bezpieczeństwo spożycia	Pozostałości środków ochrony roślin, mykotoksyny, zanieczyszczenia mikrobiologiczne, alergeny

Główne wyróżniki jakości produktów ogrodniczych

Wygląd	Wielkość, kształt, barwa, połysk, brak uszkodzeń
Tekstura	Jędrność, soczystość, kruchość, mączystość
Smakowitość	Smak słodki, kwaśny, cierpki, zapach, obce smaki i/lub zapachy
Wartości odżywcze i zdrowotne	Zawartość składników mineralnych, witamin, węglowodanów, błonnika, antyoksydantów itd.
Bezpieczeństwo spożycia	Pozostałości środków ochrony roślin, mykotoksyny, zanieczyszczenia mikrobiologiczne, alergeny

Przebieg procesów oddychania

Warunki przechowywania

- Temperatura (wartość, dynamika, ΔT , histereza)
- Wilgotność względna (wartość, zmiany)
- Skład atmosfery przechowalniczej
  - **normalna atmosfera** – 21% O₂ + 0,03% CO₂ + 78% N₂
  - **modyfikowana atmosfera** – suma O₂ i CO₂ = 21%
  - **kontrolowana atmosfera**
    - dowolny ustalony i kontrolowany skład gazowy
      - standardowa (5% CO₂ + 3% O₂ + azot)
      - ULO (1,5% CO₂ + 1,5% O₂ + azot)
      - technologie niskotlenowe

Nowoczesne technologie przechowywania

POZBIORCZE TRAKTOWANIE OWOCÓW

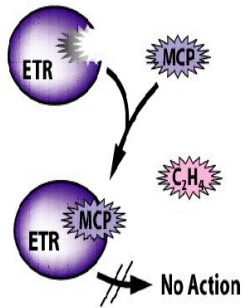
- 1-metylocyklopropen – 1 MCP (SmartFresh™; FruitSmart)

INNOWACYJNE KONTROLOWANE ATMOSFERY

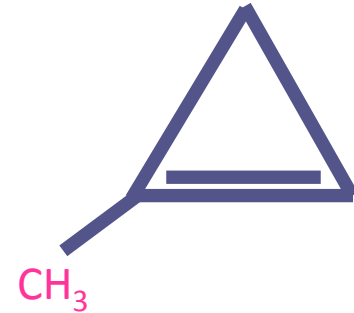
- AdvanStore / ACR – AgroFresh / Van Amerongen CA Technology (Holandia) <http://www.van-amerongen.com>
- DCA – Dynamicznie Kontrolowana Atmosfera *HarvestWatch* (Prange & Satlantic Inc.) – Isolcell Italia S.p.A (Włochy) <http://www.isolcell.com>
- DCA-Apple-PAM-System - Frigotec GmbH (Niemcy) <http://www.frigotec.de>
- DCS – STOREX B.V (Holandia) <http://www.storex.nl>
- DFR – Besseling Group B.V. (Holandia) <http://besseling-group.com>
- ILOS Plus – MARVIL engineering S.r.l. (Włochy) <http://www.marvil.it>
- Swinglos – Fruit Control Equipments (Włochy) <Http://www.fruitcontrol.it>

Pozbiorcze traktowanie owoców i warzyw

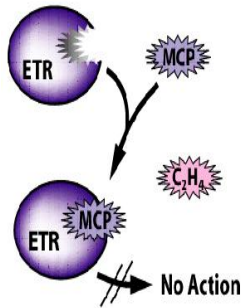
1-MCP
(1-methylcyclopropene)

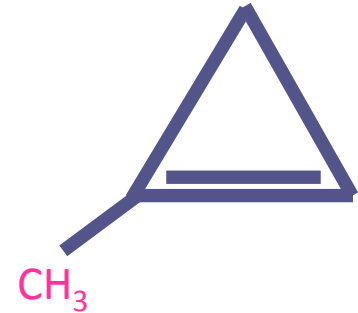
Patent: Sisler and Blankenship, NC; 1996

- W Polsce zarejestrowany preparat SmartFresh™ do stosowania w przechowywaniu następujących gatunków owoców i warzyw:
  - jabłka
  - gruszki
  - śliwki
  - kapusta pekińska
  - kapusta biała
  - brokuł

Pozbiorcze traktowanie owoców i warzyw

1-MCP
(1-methylcyclopropene)

Patent: Sisler and Blankenship, NC; 1996

- W Polsce zarejestrowany preparat SmartFresh™ do stosowania w przechowalnictwie następujących gatunków owoców i warzyw:
  - jabłka
  - gruszki
  - śliwki
  - kapusta pekińska
  - kapusta biała
  - brokuł
  - brzoskwinie

Nowoczesne technologie przechowywania

POZBIORCZE TRAKTOWANIE OWOCÓW

- 1-metylocyklopropen – 1 MCP (SmartFresh™; FruitSmart)

INNOWACYJNE KONTROLOWANE ATMOSFERY

- AdvanStore / ACR – AgroFresh / Van Amerongen CA Technology (Holandia)

<http://www.van-amerongen.com>

- DCA – Dynamicznie Kontrolowana Atmosfera *HarvestWatch* (Prange & Satlantic Inc.) – Isolcell Italia S.p.A (Włochy) <http://www.isolcell.com>

- DCA-Apple-PAM-System - Frigotec GmbH (Niemcy) <http://www.frigotec.de>

- DCS – STOREX B.V (Holandia) <http://www.storex.nl>

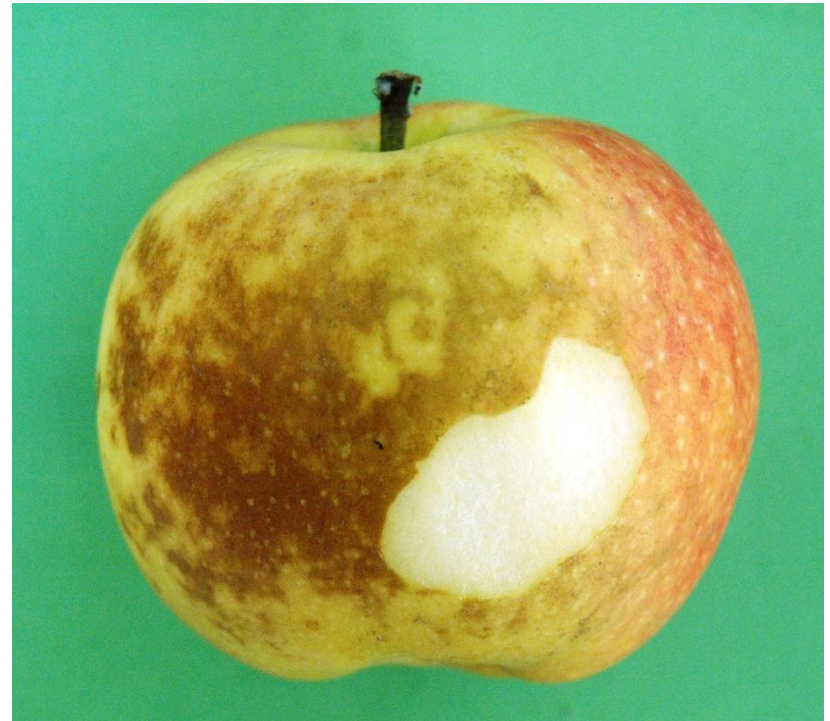
- DFR – Besseling Group B.V. (Holandia) <http://besseling-group.com>

- ILOS Plus – MARVIL engineering S.r.l. (Włochy) <http://www.marvil.it>

- Swinglos – Fruit Control Equipments (Włochy) <Http://www.fruitcontrol.it>

Powody rozwoju nowoczesnych technologii przechowalniczych

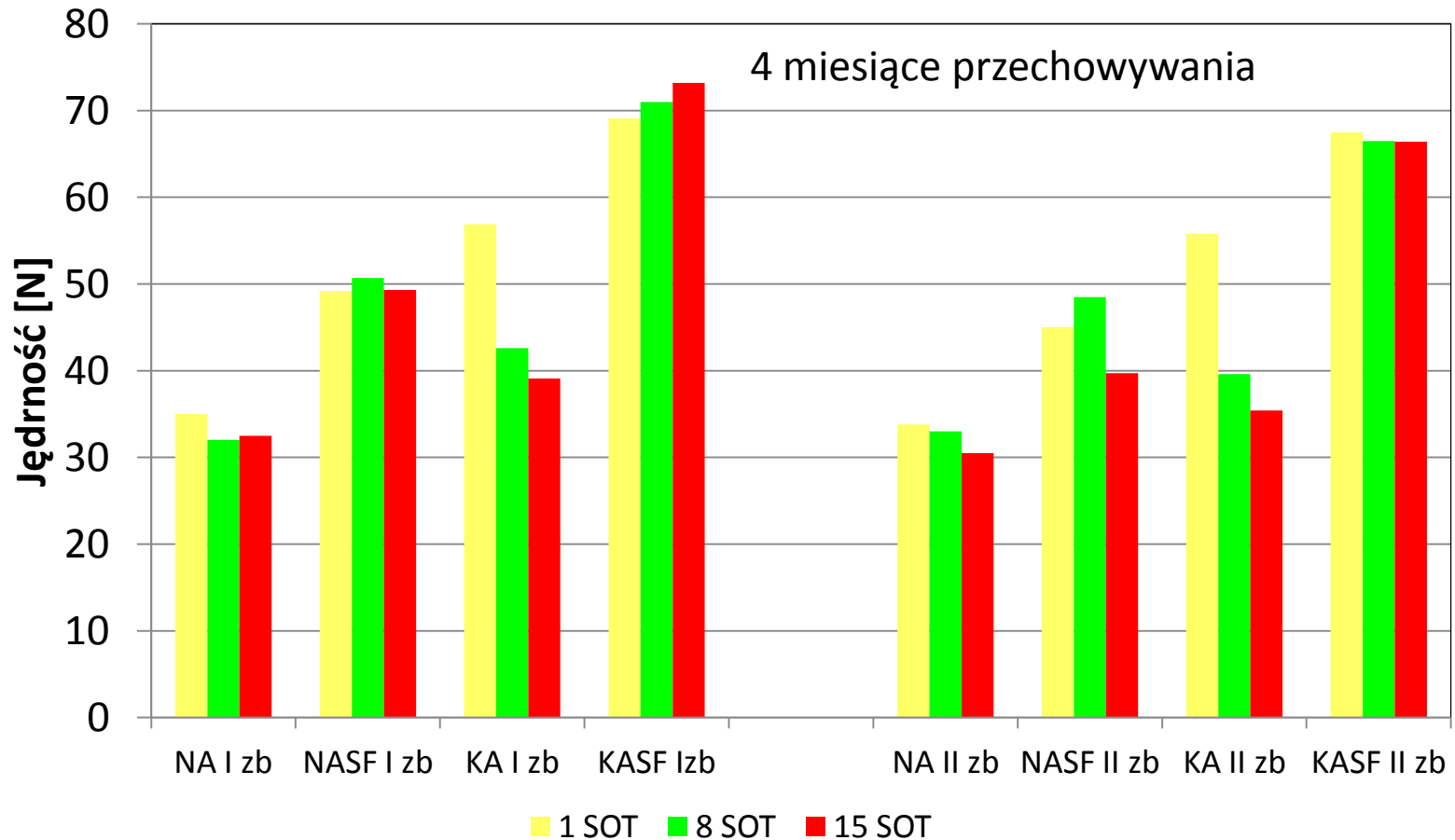
- Ograniczenie występowania chorób fizjologicznych, w tym przede wszystkim oparzelizny powierzchniowej

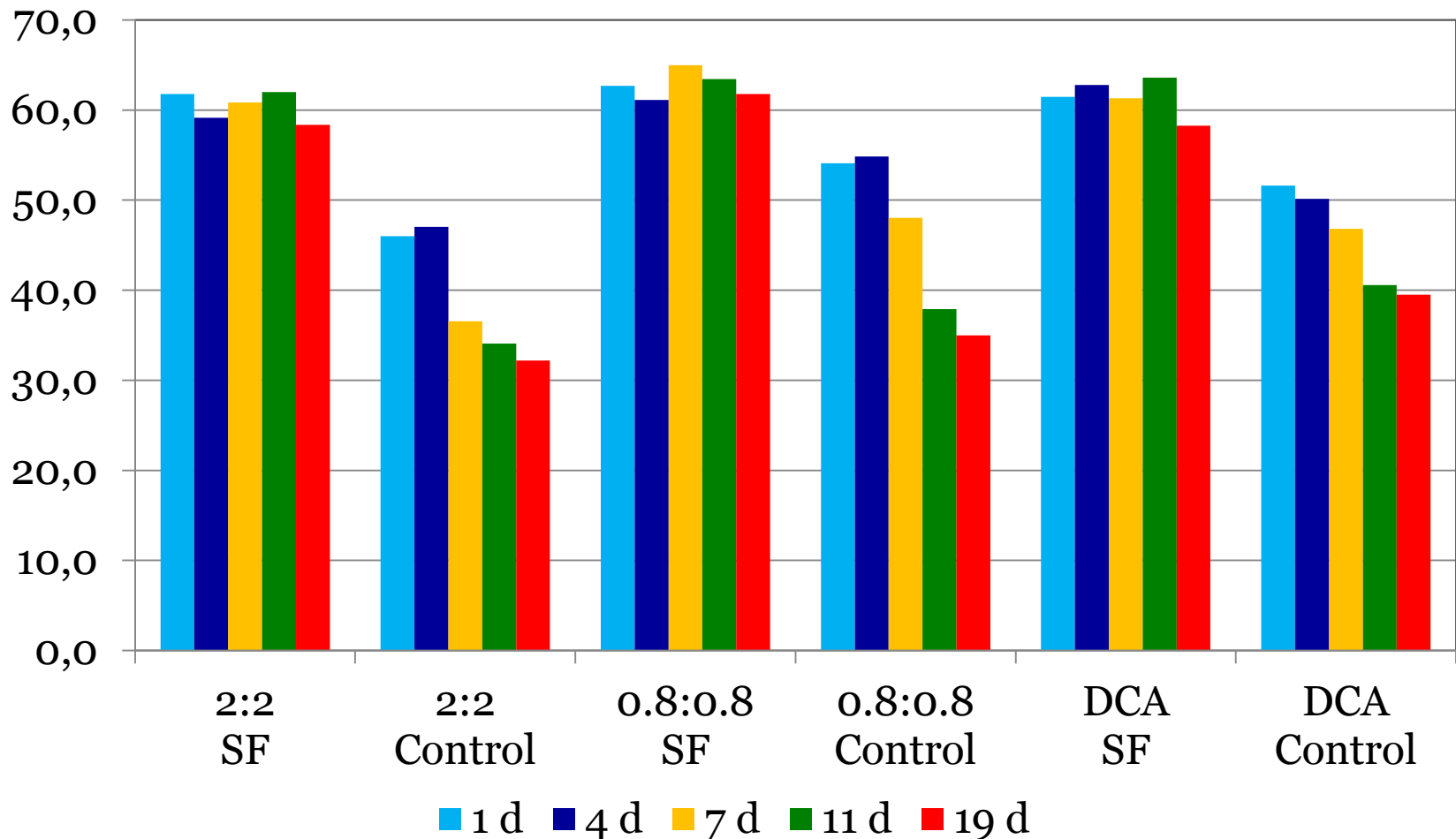
Powody rozwoju nowoczesnych technologii przechowalniczych

- Ograniczenie występowania chorób fizjologicznych, w tym przede wszystkim oparzelizny powierzchniowej
- Wydłużenie okresu przechowywania owoców z zachowaniem ich wysokiej jakości

Jędrność jabłek odmiany 'Szampion'

Jędrność jabłek odmiany 'Szampion' po 6 miesiącach w KA + 2 miesiące w NA

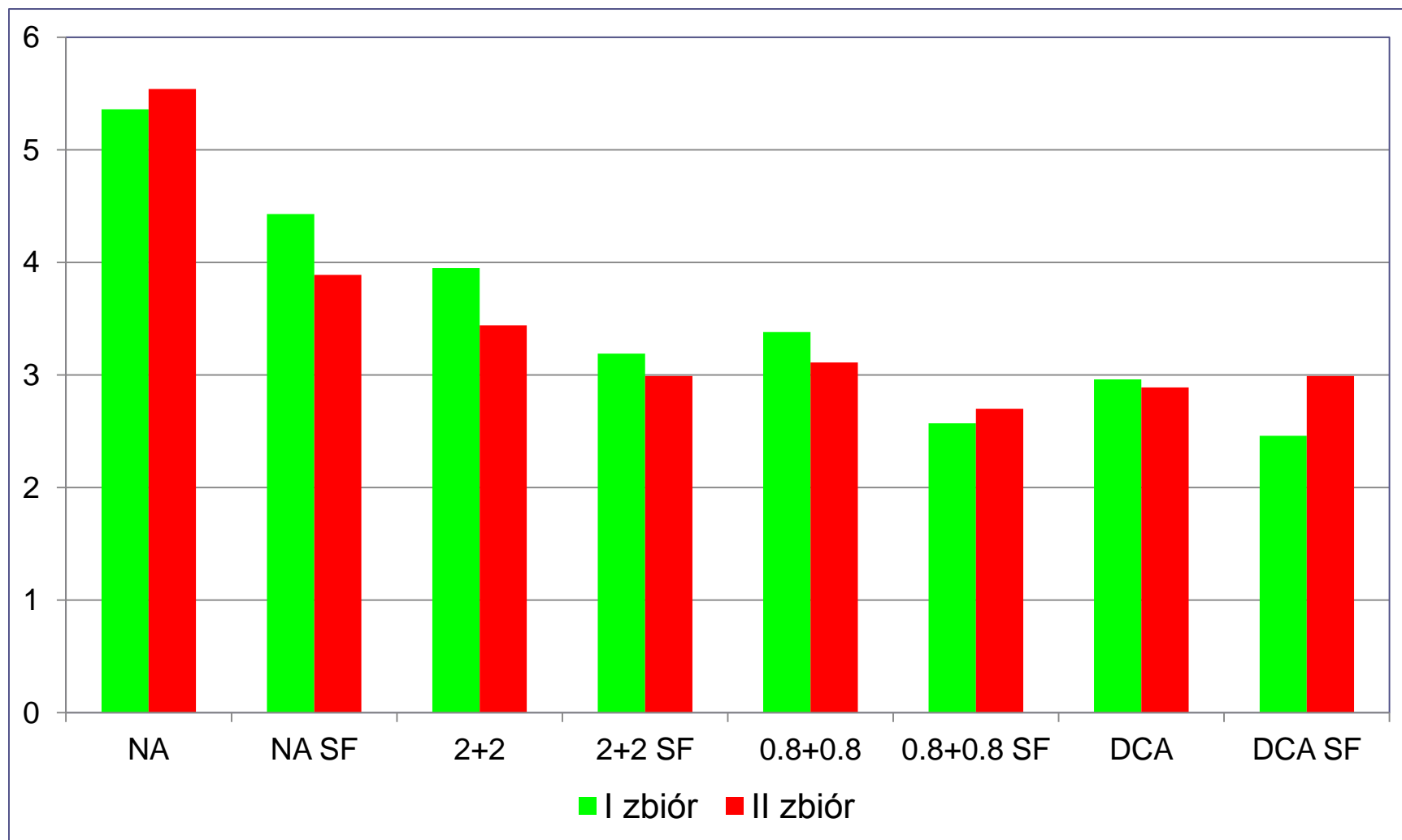

Stresowe uszkodzenia skórki

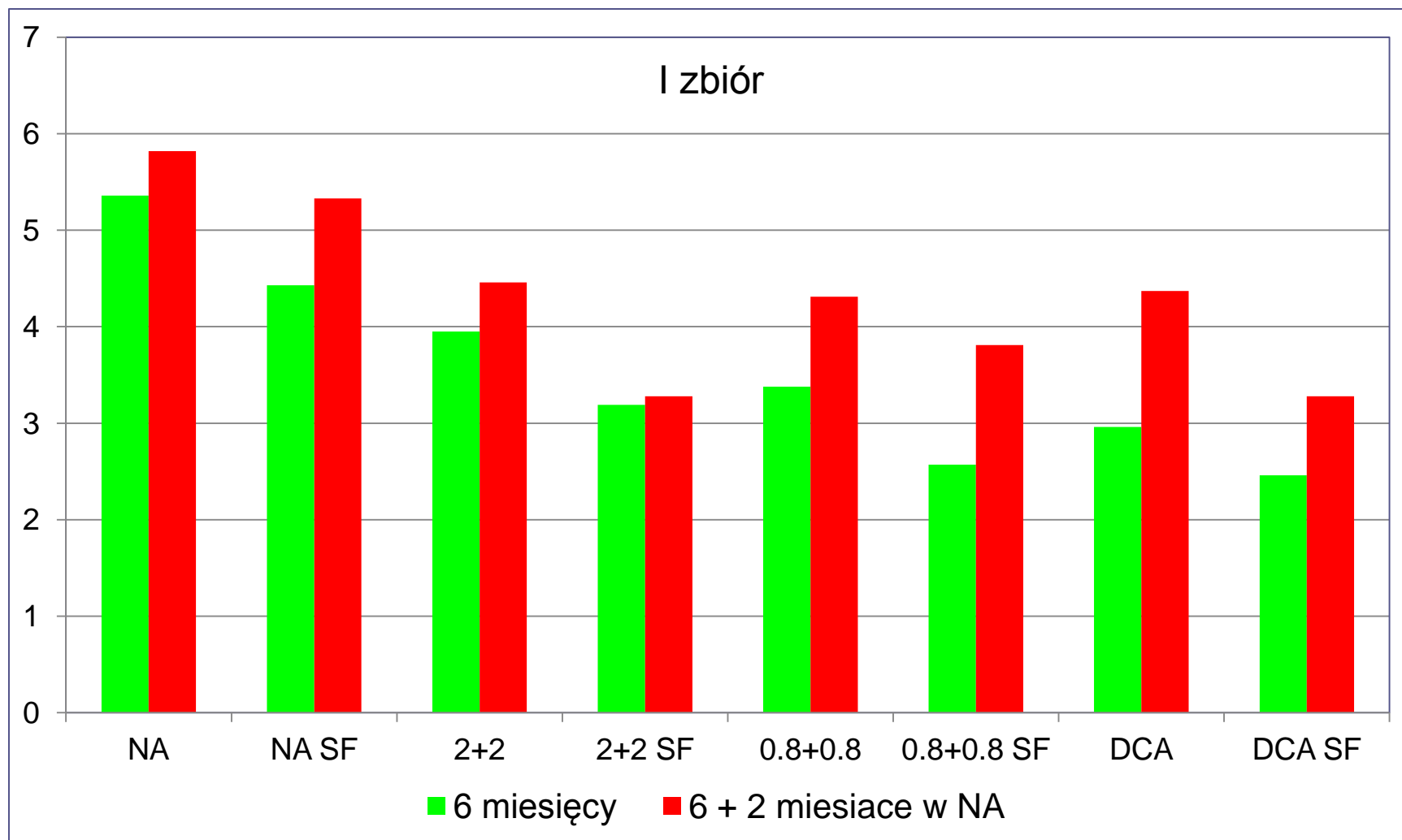

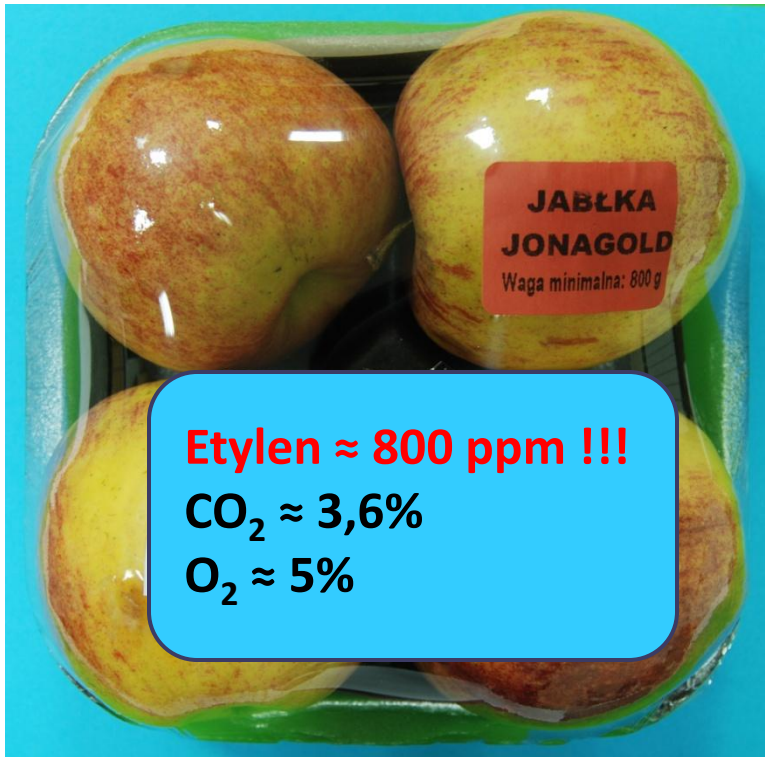
Zapach jabłek odmiany 'Szampion' po 6 miesiącach przechowywania w NA i KA

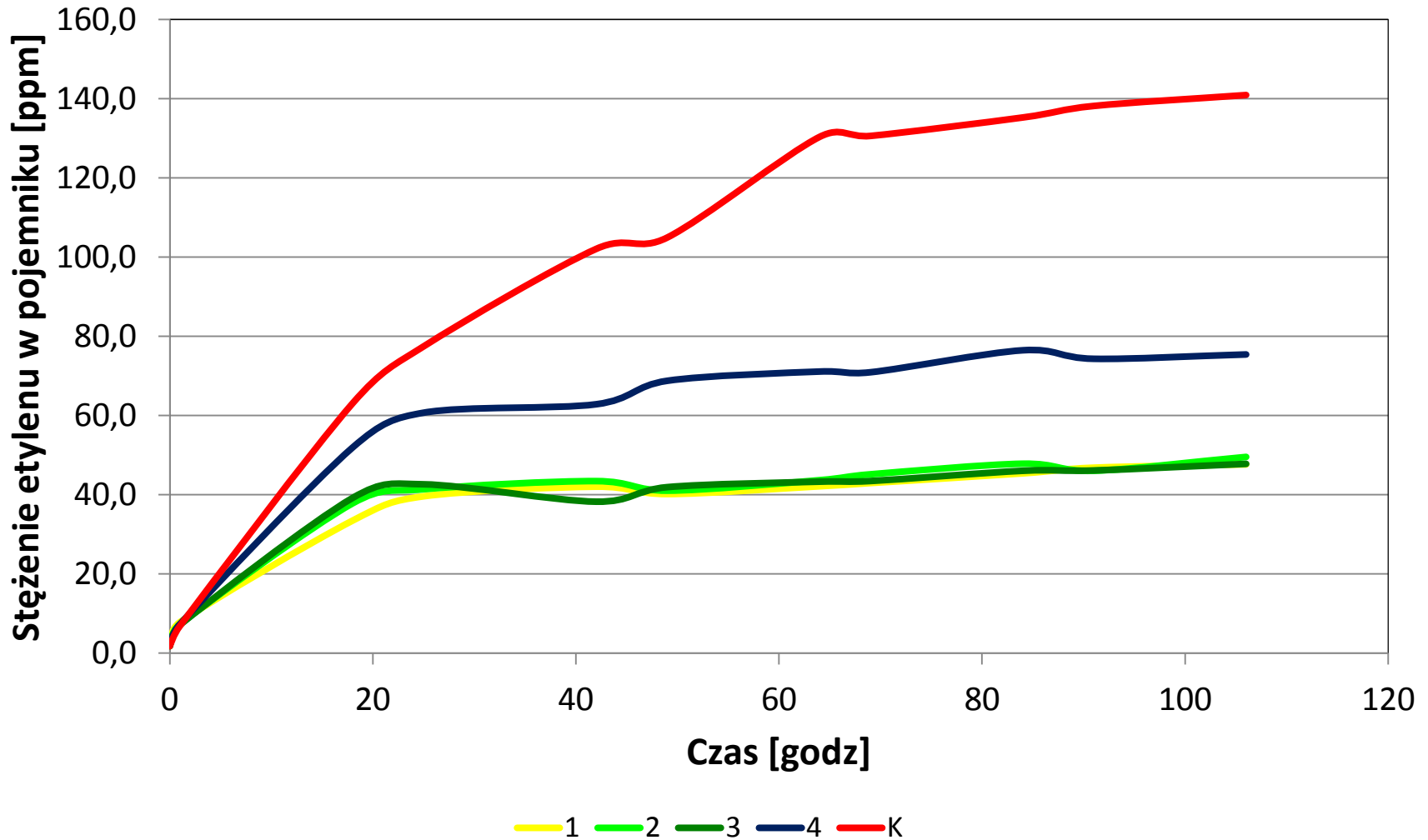
Zapach jabłek odmiany 'Szampion' po 6 miesiącach w KA + 2 miesiące w NA

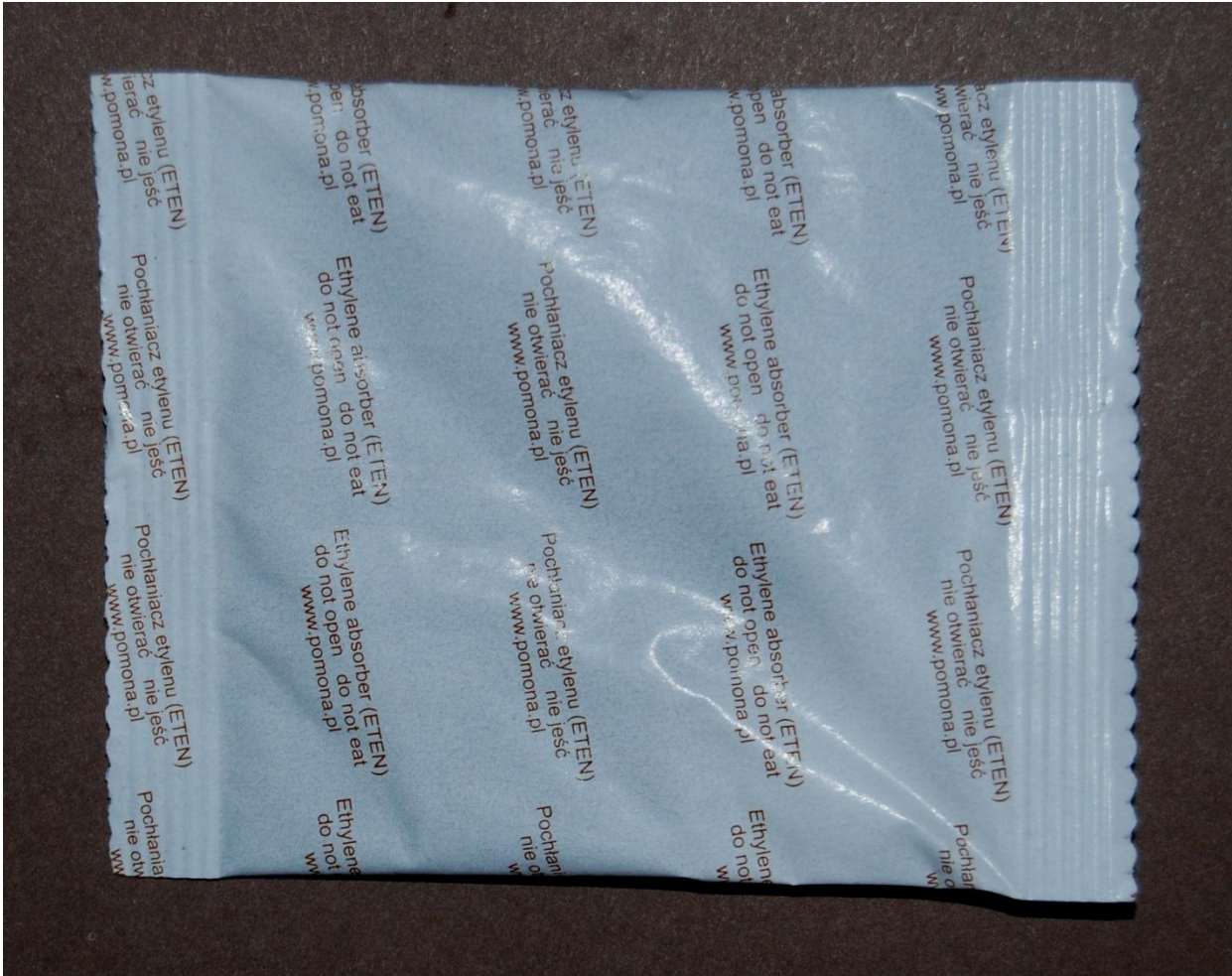
Etylen a obrót handlowy jabłkami

Etylen a obrót handlowy jabłkami

Etylen a obrót handlowy jabłkami

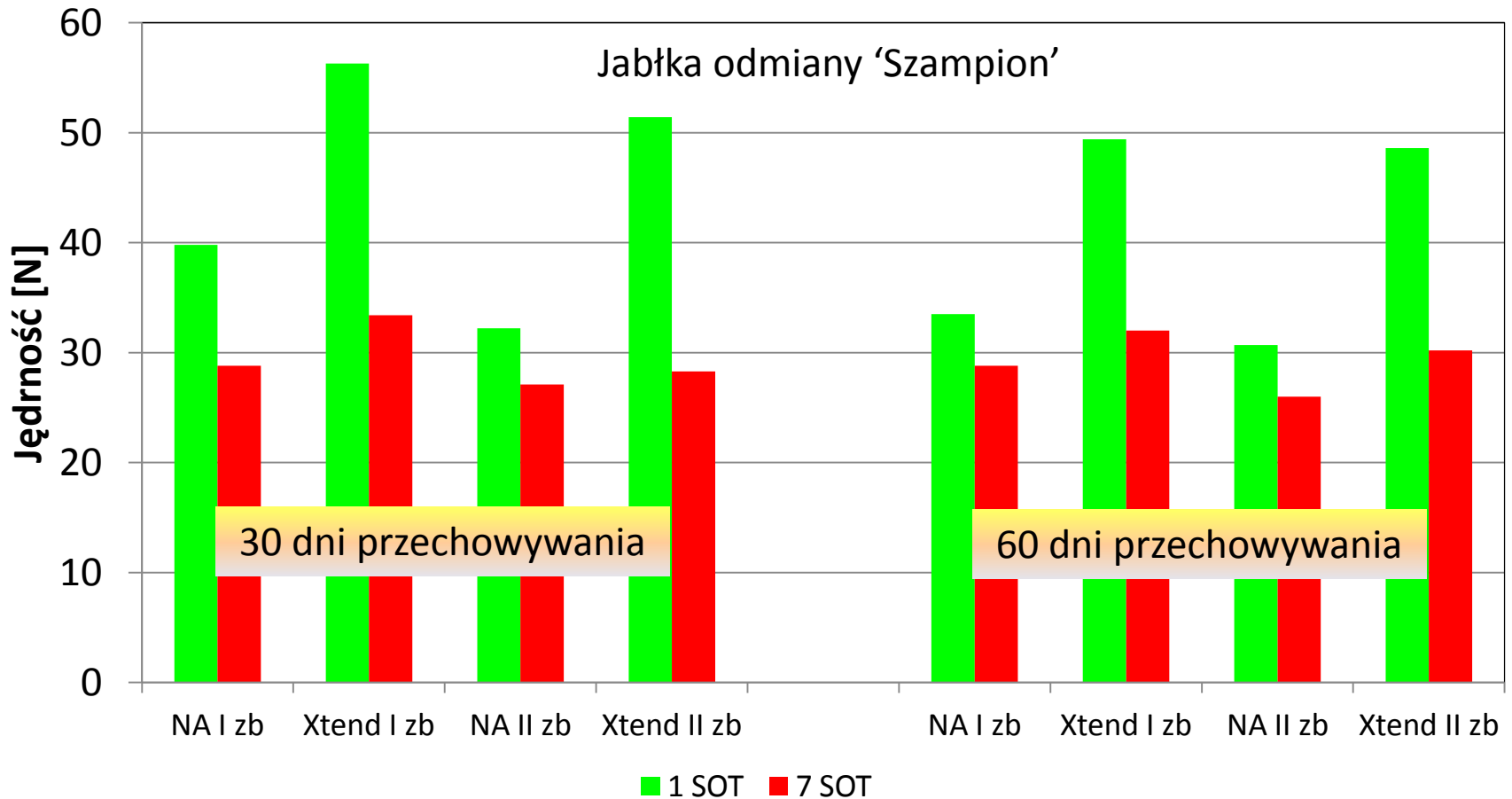
Nowe rynki – nowe wyzwania

Nowe rynki – nowe wyzwania

Nowe rynki – nowe wyzwania

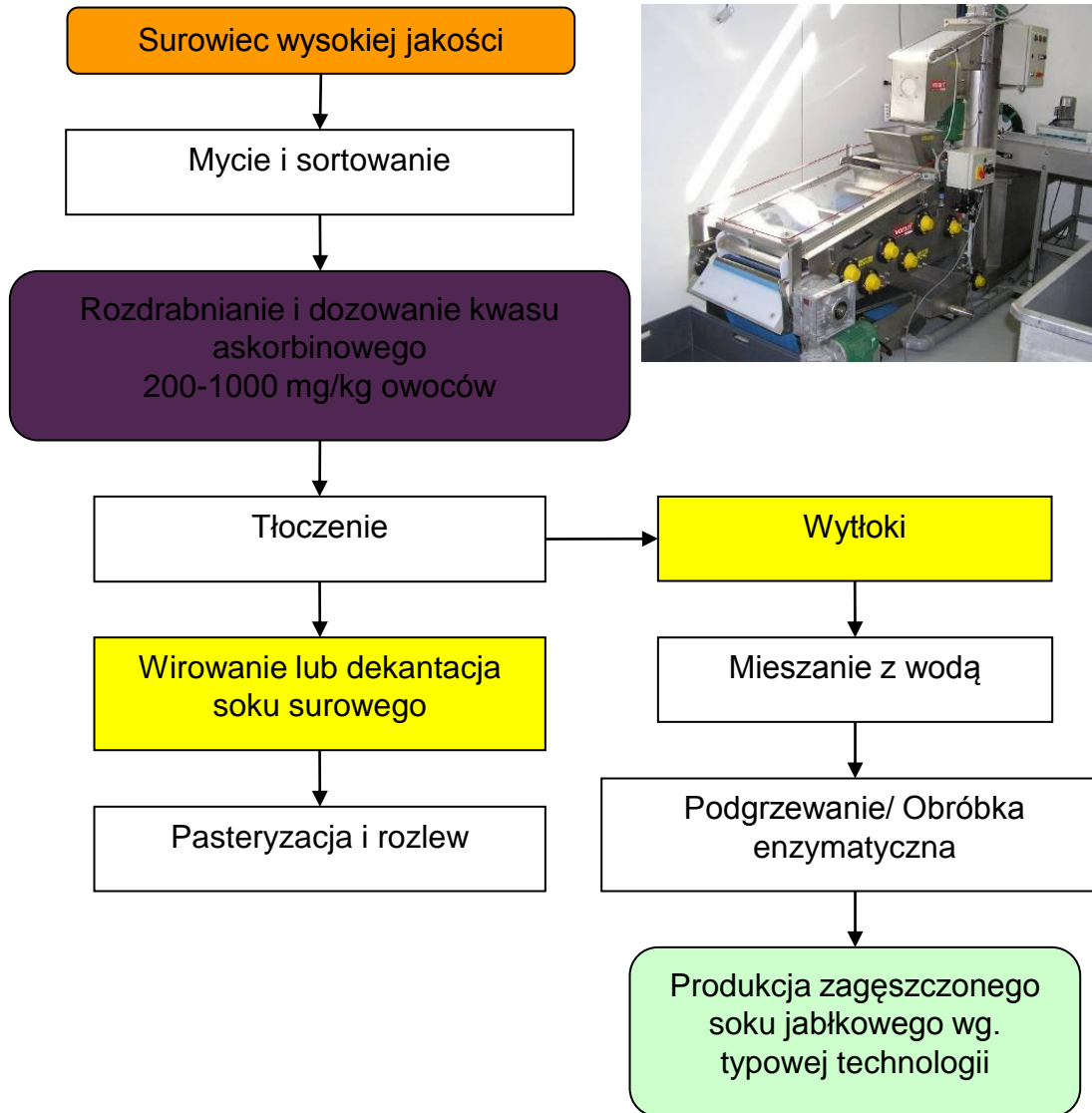
Innowacje

- **Działania podejmowane w Pracowni Przetwórstwa i Oceny Jakości Owoców i Warzyw IO**
  - **technologia produkcji soków mętnych**
  - **technologia produkcji smoothie**
  - **suszenie osmotyczno-konwekcyjne**
  - **nowoczesne technologie suszenia i przetwarzania owoców i warzyw**
  - **produkty minimalnie przetworzone**
  - **nowe produkty przekąskowe o charakterze żywności funkcjonalnej i dietetycznej**

Technologia soków mętnych

Technologia soków mętnych

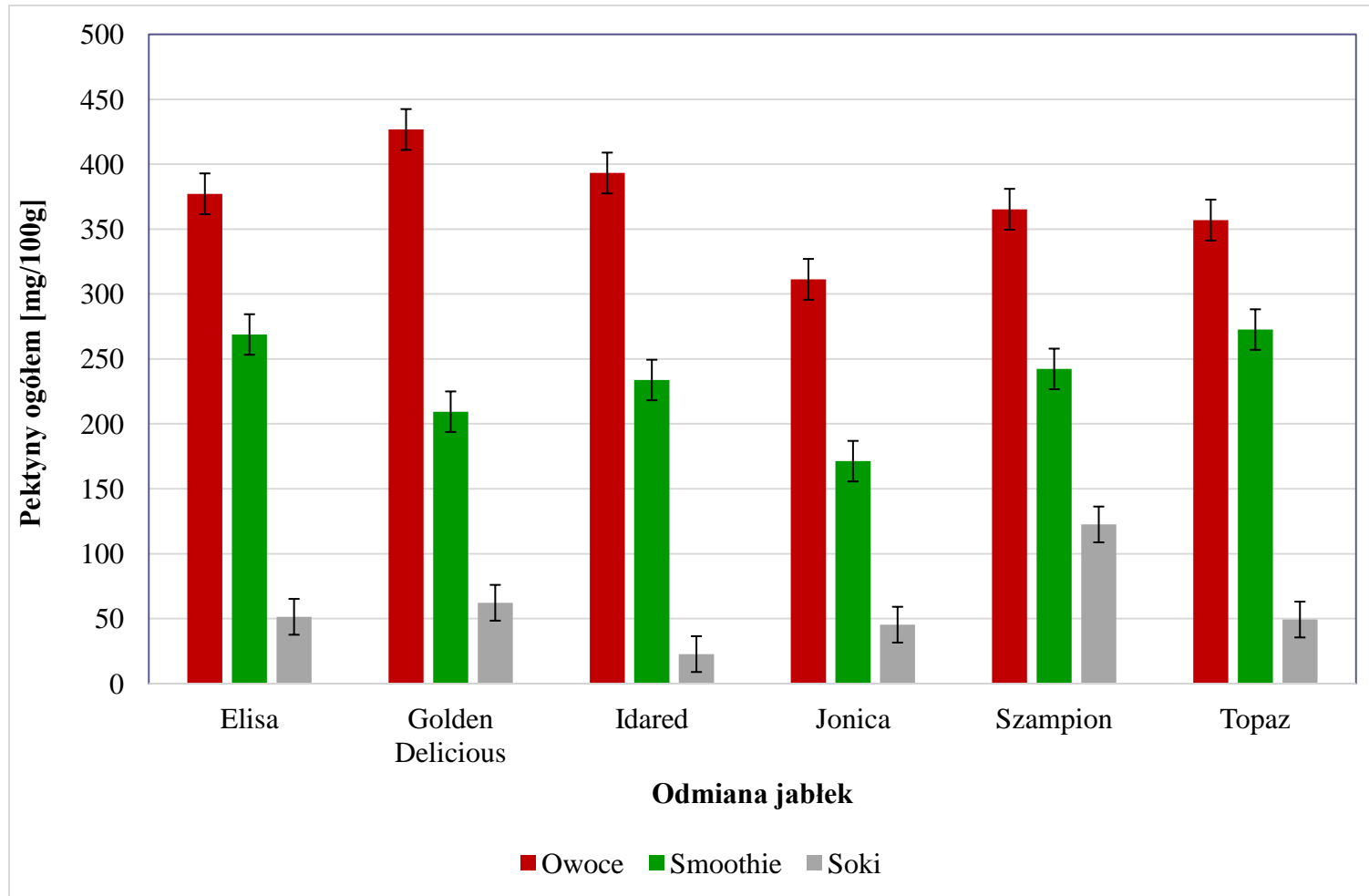

Co to jest „smoothie” ?

- Smoothie owocowy jest otrzymywany z mieszaniny soków i przecierów owocowych, z ewentualnym dodatkiem cząstek owoców i innych składników,
- Soki i przeciery mogą być bezpośrednio lub odtworzone z koncentratu,
- Mieszanka soków, przecierów i cząstek owoców powinna mieć naturalnie wysoką lepkość wynikającą z zawartości włókien i polimerów w przecierach,
- Smoothies mogą zawierać również soki i przeciery warzywne, mleko oraz inne składniki,
- Ze względu na wysoką zawartość błonnika i dużą wartość biologiczną w Wielkiej Brytanii BSDA przyjęła się że jedna porcja smoothie może odpowiadać dwóm porcjom owoców lub warzyw w codziennej diecie o ile nie zawiera produktów mlecznych.

Pektyny ogółem w smoothie jabłkowych

Źródło: Badania J. Markowski

Produkty przekąskowe

Innowacje

- **Działania podejmowane w Pracowni Przetwórstwa i Oceny Jakości Owoców i Warzyw IO**
  - **technologia produkcji soków mętnych**
  - **technologia produkcji smoothie**
  - **suszenie osmotyczno-konwekcyjne**
  - **nowoczesne technologie suszenia i przetwarzania owoców i warzyw**
  - **produkty minimalnie przetworzone**
  - **nowe produkty przekąskowe o charakterze żywności funkcjonalnej i dietetycznej**

Innowacje - produkty minimalnie przetworzone

(PW 2015-2020)

- **Badania mają na celu określenie jakości - w tym jakości sensorycznej - oraz trwałości przechowalniczej minimalnie przetworzonej sałaty głowiastej lodowej (*Lactuca sativa* var. capitata L.), oraz marchwi zwyczajnej (*Daucus carota* L.) przy zastosowaniu kwasów organicznych jako czynnika antyoksydacyjnego oraz opakowań foliowych - perforowanych lub litych.**

Innowacje - produkty minimalnie przetworzone (PW 2015-2020)

Oferujemy

- Instrumentalny pomiar jakości owoców i warzyw w aspekcie przewidywania ich jakości konsumpcyjnej
- Ocena wartości prozdrowotnej owoców i warzyw
- Opracowywanie założeń technologicznych nowych produktów
- Badanie składu chemicznego i ocena autentyczności produktów przetworzonych
- Opracowywanie zaleceń dla innowacyjnych technologii przechowywania owoców i warzyw
- Badanie preferencji i trendów w konsumpcji owoców i warzyw świeżych i suszonych

Cele strategiczne prowadzonych badań

- **Zwiększanie zainteresowania konsumentów spożywaniem owoców i warzyw świeżych oraz przetworzonych poprzez poprawę jakości i atrakcyjności dostępnego asortymentu odmian i produktów**
- **Wspieranie producentów żywności poprzez**
  - **identyfikację potrzeb i oczekiwań konsumentów**
  - **oferowanie innowacyjnych metod zagospodarowania pozbiorniczego owoców i warzyw**

Podziękowania

- **Opracowanie wykonano w ramach zadania nr 3.5 „Rozwój innowacyjnych technologii przechowywania i wykorzystania owoców i warzyw” programu wieloletniego „Działania na rzecz poprawy konkurencyjności i innowacyjności sektora ogrodniczego z uwzględnieniem jakości i bezpieczeństwa żywności oraz ochrony środowiska naturalnego”, finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

A close-up photograph of green leaves heavily infested with white powdery mildew. The fungus is visible as a fine, white, powdery coating on the leaf surfaces, particularly along the veins and edges. The background is blurred, showing more green foliage.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Krzysztof.Rutkowski@inhort.pl